

PERSDOSSIER

Première: 12 november 2021

DISSIDENT

LARA STAAL & NTGENT

foto: © Michiel Devijver

DOWNLOAD DE PERSBEELDEN [HIER](#)

NTGent

INHOUDSOPGAVE

Over de voorstelling	P2
Brief aan Ben Weyts	P3
De twaalf lessen	P6
Speellijst & credits	P9
Biografieën	P10

OVER DE VOORSTELLING

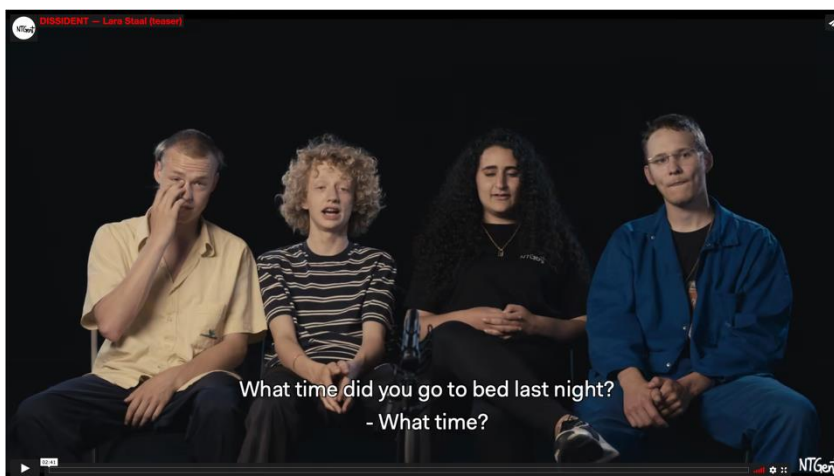
Vijf jongeren die op school bekendstaan als 'probleemgeval' onderwijzen het publiek. Ze zijn - vaak onbewust - experts geworden in het provoceren van de heersende autoriteit. Maar dit keer zijn de rollen omgedraaid en nemen zij het woord.

Wat betekent het om voortdurend de uitzondering te zijn? En wat vertellen de huidige regels en verwachtingen in het secundair onderwijs over de heersende ideeën over succesvol burgerschap? **Op wat voor manier wordt het huidige onderwijs gedomineerd door werkdruk, prestatiedrang en bureaucratie?** Op welke manier is onbewust racisme nog steeds bepalend voor wie tweede kansen krijgt en wie niet? Wat is er voor nodig om werkelijk te leren? En kan een docent meer zijn dan een doorgeefluik van kennis?

De Nederlandse theater- en programmamaker [Lara Staal](#) ging voor *Dissident* - samen met de Gentse muzikant, beatboxer en performer **Serdi Faki Alici** - op zoek naar jongeren die zich weigeren aan te passen aan de verwachtingen van het huidige onderwijs en machtsrelaties uitdagen. Hun blik houdt ons een spiegel voor. **Wat kunnen we leren van datgene wat ons niet goed uitkomt?**

Dissident is een mix van live spel en documentair filmmateriaal waarin ook ouders, docenten, jeugdwerkers en pedagogen aan bod komen. In 12 lessen leggen de jongeren de in hun ogen meest urgente problemen van het onderwijs bloot en formuleren ze een tegenvoorstel.

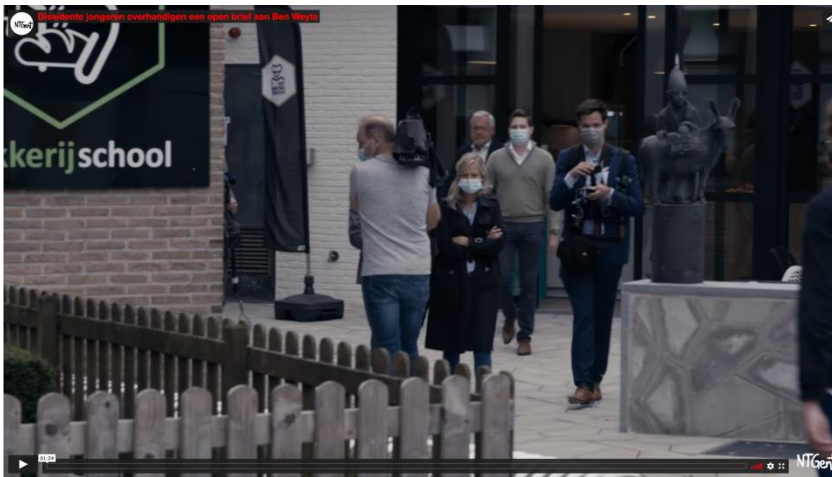
Een aanklacht tegen de mal die het huidige onderwijs vormt, waarin zij die 'anders' zijn en uit de boot vallen, nu zelf aan het woord zijn.

[→ Bekijk de teaser van Dissident](#)

BRIEF AAN BEN WEYTS

Op 1 september 2021 trok de cast van *Dissident* naar Brugge, om er Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts een zelfgeschreven open brief te overhandigen. Ondanks herhaaldelijk aandringen achtte de minister het niet nodig om de jongeren een antwoord te bezorgen. Dus krijgt Weyts nu een nieuwe brief, dit keer van regisseur Lara Staal.

[-> Bekijk de overhandiging van de brief aan Ben Weyts](#)

BESTE BEN WEYTS,

Op woensdag 1 september bezocht u als opening van het nieuwe schooljaar de hotelschool Ter Groene Poorte in Brugge. Onverwachts werd u overvallen door een groep jongeren (de spelers van *Dissident*) die u een open brief overhandigde waarin ze kritiek uiten op uw beleidsnota 2019-2024 met de titel *Ons Kapitaal*. In die brief uitten de jongeren kritiek op het feit dat u vindt dat onderwijs rendabel moet zijn, dat u naar leerkrachten kijkt als 'vermogensbeheerders' en naar leerlingen als 'startkapitaal'.

Als reactie op de live overhandiging antwoordde u dat u de brief 'met aandacht zou lezen'. Vervolgens voegde u eraan toe *dat de open brief nu nog gesloten was maar dat u die wel zou openen*. Als een van de spelers na de overhandiging van de brief eraan toevoegt dat ze graag reactie van u zouden krijgen zegt u dat dat zal afhangen van de inhoud...

Na de overhandiging stuurde een van de spelers u nog eens persoonlijk de brief per mail. De communicatieafdeling van NTGent belde zowel met uw secretariaat als uw woordvoerder,

maar tot op heden hebben we nog geen enkele reactie van u ontvangen. Ook niet op onze uitnodiging voor de première, waarvoor een vrijkaart voor u klaarligt.

Stilaan rijst de vraag wat een groep jongeren nog meer moet doen om door u gehoord te worden.

U bent minister van onderwijs, maar een brief van jongeren antwoordt u niet en neemt u niet serieus. Maar wiens minister bent u eigenlijk als u weigert in gesprek te gaan met de jongvolwassenen waarover uw beleid gaat? Hebben uw plannen niet in de allereerste plaats consequenties voor hen die zich erin moeten ontwikkelen, ermee volwassen moeten worden en op basis ervan een plek op deze wereld moeten bemachtigen? Leerlingen die ook nog eens de moeite hebben genomen uw beleidsnota te bestuderen en een kritische visie op onderwijs wisten te formuleren? Waarom zou u zich daar eigenlijk niet door willen laten informeren?

De kritiek van de spelers van *Dissident* op het huidige onderwijs in Vlaanderen is niet alleen een reactie op de acute problemen zoals de huidige lerarentekorten, maar formuleert ook een verzet tegen uw algehele insteek waarbij onderwijs geen kans meer biedt aan jongeren om een andere wereld mogelijk te maken. Uw onderwijs wordt louter ingezet om de huidige economie draaiende te houden en de huidige machtsverhoudingen in stand te houden. **In uw visie krijgt het idee van onderwijs als vrijplaats geen kans. U leidt op voor de huidige arbeidsmarkt. Dat is het instrumentaliseren van het onderwijs.** Uw beleidsnota toont aan dat u zich geen vragen stelt over of die huidige arbeidsmarkt wel zo wenselijk is. Geeft deze werkelijk gelijke kansen aan iedereen? Of aan de ene burger toch een beetje meer dan aan de andere? Zijn de verschillen in salarissen altijd begrijpelijk en te verantwoorden? Of verdienen sommigen mensen veel te weinig en anderen veel te veel? Krijgen mensen voldoende de kans te doen wat ze leuk vinden? Of zwichten velen onder de druk financieel het hoofd boven water te houden voor een baan die vooral zekerheid biedt maar hen tegelijkertijd uitput?

Weet u wat ik schokkend vind? Jongeren als Haroun, Isaac, Siham, Eliaz en Seppe worden al snel als problematisch of radicaal bestempeld. Maar in mijn ogen zijn uw plannen pas problematisch en radicaal. Want terwijl zogenaamde 'probleemjongeren' worden gemarginaliseerd, wordt uw taal, waarbij onderwijs volledig in economische termen wordt uitgedrukt, genormaliseerd. Terwijl wat u zegt wat mij betreft ronduit choquerend is; onze huidige economie heeft toch allang zijn eigen onhoudbaarheid aangetoond? Kijkt u dan helemaal niet naar de staat van de aarde, het klimaat, de groeiende ongelijkheid?

Onze economie is gebaseerd op een wegwerpcultuur en vormt een *survival of the fittest*, dat lijkt me pas echt een probleem. **Waarom zouden we het onderwijs aan willen passen aan een systeem dat onze eigen habitat naar de knoppen helpt? Dat burgers met verschillende achtergronden en kwaliteiten niet helpt samen te werken en leven, maar juist van elkaar gescheiden houdt?**

Onderwijs zou een plek kunnen zijn waar we andere mogelijke werelden oefenen en uitproberen, waar we, in plaats van kinderen en jongeren te leren over de wereld van vandaag en die van vroeger, ruimte openlaten voor een wereld die we nog niet kennen. Zeker in tijden waarin we weten dat we op zoveel niveaus een transitie nodig hebben, lijkt me dat alle hoop op het onderwijs gericht zou moeten zijn. Hoe kunnen we in deze tijden bedenken dat we op onderwijs moeten besparen? Zoveel van de huidige knelpunten (van hart- en vaatziekten, racisme, machtsmisbruik, depressie en ongelijkheid tot milieuvervuiling) zou voor een groot deel ondervangen kunnen worden door onderwijs. Door erover te leren, door aandacht en zorg

te genereren, door burgers op te leiden met vertrouwen en oog voor de noden van de ander en onze omgeving. Door een sector te creëren waar men wil zijn, wil werken, zich gezien en gehoord voelt, en ruimte krijgt altijd weer te onderzoeken en vernieuwen: zowel de leerling als de leerkracht.

Afgelopen maanden heb ik het genoeg gehad om met vijf uitzonderlijke jongvolwassenen te werken die stuk voor stuk glashelder formuleren wat er mis is binnen het huidige onderwijs. Daarom dat het des te harder binnenkwam toen u eind september aankondigde ruim 100 miljoen te willen besparen. Waar moet dat geld gezocht worden als nu al zo pijnlijk duidelijk is dat het onderwijs net gekenmerkt wordt door een gebrek aan tijd, zorg, aandacht, geld en middelen? U weet toch als minister van onderwijs hoe educatie dé plek is waar een verschil gemaakt kan worden? Hoe kan u zoiets laten gebeuren?

Ik heb zoveel van deze jongeren geleerd. Ik wens u hetzelfde toe. Dat begint volgens mij met luisteren.

Met vriendelijke groeten,

LARA STAAL

(regisseur en mede-maker van Dissident)

12 LESSEN VOOR HET ONDERWIJS

Wat kunnen we leren van jongeren die gemakshalve worden bestempeld als probleemgeval? Welke pijnpunten leggen zij bloot, en welke alternatieven stellen zij voor? De cast van 'Dissident' stelde tijdens het creatieproces twaalf lessen samen – pijnpunten en voorstellen - die ook een deel uitmaken van de voorstelling.

1. Leren is gebaseerd op een verouderd curriculum

HAROUN: "De realiteit verandert iedere dag. Waarom het leerplan dan niet? De werkelijkheid is geen vaststaand gegeven. Als leerplannen zoveel jaren van tevoren vaststaan, kan leerstof niet langer actueel zijn. Mij wordt aan het begin van het jaar gezegd wat ik moet leren. Punt. Hoe kan de wil tot leren vanuit mijn eigen vragen en interesses ontstaan, als het huiswerk en de testen die ik moet maken allang vastliggen?"

"Ik wens een 'Interactie-school' waar het lesprogramma niet gebaseerd is op een verouderd leerplan, maar waar de leerlingen zeker 60% van het leerprogramma bepalen."

2. Iedere school heeft een bepaald publiek in gedachten

SIHAM: "Ik wil een 'Inclusieve School', waar er leerkrachten zijn van allerlei leeftijden en achtergronden. Een school waar pluriformiteit en diversiteit in het DNA van de school zit. Waar in de refter zowel pita, tajine, loempia's, roti en frietjes te koop zijn. Waar in de klassen Perzische tapijten liggen, terwijl de sanseveria's op de vensterbanken staan. Waar in de gangen zowel Arabische, als Chinese, Engelse en Nederlandse citaten te lezen zijn."

3. Scholen willen van leerlingen winnaars maken

SEPPE: "Als kleuter was ik altijd al anders. Iedereen om mij heen wilde spelen, iets doen, iets ontdekken, iets leren. Ik had dat niet. Ik had niet zoveel behoeftes. Ik keek om me heen en als iets me een goed plan leek, sloot ik me aan. Maar zoniet, dan deed ik liever niets. Leerkrachten vonden dat zorgelijk en spraken mijn ouders erop aan. 'Hij loopt achter', zeiden ze dan, 'hij kan niet goed mee'."

"Ik pleit voor een 'Onthaastings-school' waarin leerlingen geen winnaars hoeven te worden. Een hele ruime school waar je vanalles kan doen, allerlei verschillende activiteiten. Een plek die stopt met alleen in termen van groei te denken. Waar je jarenlang mag rondkijken, je mag vervelen en niet wordt afgestraft als je niets onderneemt."

4. Weg met zogenaamd objectieve meetstandaarden

SEPPE: “De kwaliteit van het Vlaamse onderwijs gaat zogezegd achteruit. Maar welke kwaliteit is dat? En wie bepaalt dat?”

ELIAZ: “Ons voorstel: Een ‘**School van Collectiviteit**’ waarin de helft van de cijfers worden gegeven op basis van collectieve samenwerking in plaats van individuele prestaties. Het cijfer wordt gebaseerd op hoe leerlingen kunnen samenwerken voor werkstukken, onderzoeken, gesprekken en presentaties. Verder schrappen we de PISA-test en laten we leerlingen zelf bepalen of ze interesse hebben in meer techniek en wiskunde.”

5. De verhouding tussen leraar en leerling is nodeloos ongelijkwaardig

HAROUN: “Ik herinner me dat ik een keer het secretariaat binnen wilde stappen. Vanuit mijn ooghoeken zie ik de leerkracht ‘koor’ naar buiten komen. Ik schatte in dat ik voldoende tijd had om eerst te passeren. Voor ik het wist, stond ik met mijn rug tegen de muur geduwd en schreeuwde de leerkracht in mijn oor *of ik soms niet geleerd heb dat ik leerkrachten voor moet laten gaan.*”

ISAAC: “Als een leraar een klacht indient over een leerling worden er meteen stappen ondernomen. Omgekeerd is dat niet zo. Een leerling wordt geschorst maar een vastbenoemde leerkracht blijft voor altijd zitten.”

SEPPE: “Het schoolsysteem zorgt ervoor dat zowel leerkracht en leerling vastzitten in de rol van uitbuiters en uitgebuitte. Ik wil een ‘**Horizontale School**’ die leerkrachten iedere week verplicht een halve dag op stap te gaan met een groep leerlingen. Samen koffiedrinken, sigaretje roken, in het park zitten. Met geen ander doel dan gewoon samen buiten te zijn.”

6. Neutraliteit op school is dikke zever

SEPPE: “Ik wil geen neutrale leerkracht voor de klas, ik wil een echte leerkracht. Onderwijs zou geleid moeten worden door moedige mensen die geen enkele discussie uit de weg gaan.”

ISAAC: Wij willen een verplichte cursus voor iedere leerkracht. Onder de titel ‘**Overboord met Neutraliteit**’ worden leerkrachten verplicht hun eigen overtuigingen te onderzoeken en zich bewust te worden. Ze leren zo les te geven over maatschappelijk gevoelige onderwerpen voor een diversiteit aan leerlingen zonder hun eigen positie als neutraal te presenteren.”

7. Ons onderwijs zit vol blinde vlekken

ELIAZ: “Aandacht voor perspectieven van buiten Europa is niet alleen relevant voor leerlingen met een andere culturele achtergrond, maar is relevant voor alle leerlingen, omdat het onze denkbeelden kan verruimen en stereotypen kan ontcrachten.”

“Wij verplichten alle leerkrachten en beleidsmakers daarom om de twee jaar op **verplichte dekoloniseringsschool** te gaan. Uiteenlopende gastdocenten worden uitgenodigd om over het probleem van de witte canon te onderwijzen. Leerkrachten sluiten de week af met concrete voorstellen om leerplannen te diversifiëren en verrijken.”

8. De hiërarchische indeling van schoolniveaus vergiftigt de samenleving

ISAAC: "Vanaf hun twaalfde al worden kinderen op school bestempeld als 'een echte BSO'er', 'een typische TSO-er' of 'een klassieke ASO-er'."

SEPPE: "Een kind dat van BSO naar TSO gaat 'klimt op' en wie de route andersom aflegt 'stroomt af'."

HAROUN: "Het beeld is duidelijk. BSO, dat wil je niet, want het eerste papiertje dat je er haalt is een strafblad. Het ASO, daar moet je zijn, want daar zitten de leiders van de toekomst."

ELIAZ: "Zulke labels hebben gevolgen. Ze zorgen ervoor dat iemands onderwijsniveau nauwelijks nog te onderscheiden is van iemands eigenwaarde. Wat moeten we met een vorm van onderwijs die de ene groep een superioriteitsgevoel, en de andere groep een minderwaardigheidscomplex aanpraat? Wij pleiten voor een '**Niveauloze school**'."

9. 50% van de lessen vinden voortaan buiten plaats

10. Stop met vernederende praktijken uit het jaar nul

ISAAC: "Ons voorstel: in onze volgende voorstelling gijzelen we iedere keer een groep leerkrachten die we onderwerpen aan exact dezelfde straffen als degene die wij op school krijgen. Na anderhalf uur gaan we nog eens goed babbelen."

11. De leerkracht is meer dan een saaie ambtenaar!

ELIAZ: "De leerkracht moet beter betaald worden, vaker geraadpleegd worden door de politiek, meer spreektijd krijgen in de media en stijgen in het aanzien van de samenleving."

12. Naast een hoofd, hebben we ook een hart

SIHAM: "De meest ingrijpende dingen in het leven gaan niet over feiten, maar over liefde, dood, rouw, ziekte, vriendschappen... Maar dat komt in de klas niet aan bod. In de klas wordt mij zelden een vraag gesteld. En dan bedoel ik een vraag die gaat over hoe ik ergens over denk. Over hoe ik me ergens bij voel. Niet de vraag naar het goede antwoord op een informatieve vraag."

ISAAC: "Covid heeft de mentale kwetsbaarheid van veel leerlingen vergroot. Ik heb bij veel van mijn vrienden de lichten in hun ogen zien doven tijdens de lockdown en mijn schouders waren regelmatig nat van de tranen. Verschillende leerkrachten die we gesproken hebben, getuigden dat ze zich tijdens de lockdown immens machteloos en onkundig gevoeld hebben."

HAROUN: "Wij willen **een verplicht extra studiejaar voor studenten die leraar willen worden**. Dat jaar richt zich op zaken als: de mentale ontwikkeling van jongeren, angstaanvallen, depressie, het belang van sociaal contact, de uitdagingen van sociale media en seksualiteit. Een verkorte actuele cursus wordt iedere jaar verplicht voor leerkrachten actief in het onderwijs."

SPEELLIJST

'Dissident' is te zien bij NTGent (zaal Arca) vanaf 12 november t.e.m. 18 november 2021, daarna op locatie, en opnieuw in Gent in januari 2022 tijdens het GIF-festival.

Bekijk alle data, starturen en locaties [op deze pagina](#).

CREDITS

'Dissident' is een voorstelling die de Nederlandse theater- en programmamaker Lara Staal creëerde samen met muzikant, beatboxer en performer Serdi Faki Alici en de vijf Gentse jongeren op het podium: Haroun Couvreur, Seppe Jacobs, Siham Lamrini, Isaac Van Weyenberg en Eliaz Bello Medrano.

Bekijk de volledige credits [op deze pagina](#).

BIOGRAFIEËN

REGIE & COACHING

Lara Staal (°1984, Zwolle) is een Nederlandse kunstenaar-curator, onderzoeker en schrijver. Bij NTGent ontwikkelde ze drie seizoenen lang de reeks *De Staat van...*, waarin ze telkens een fundamentele westerse waarde onder de loep nam. Daarvoor creëerde ze samen met beeldend kunstenaar Jonas Staal *het Congres van de Utopie* in Frascati Theater (Amsterdam), net als *De Avond van de Woede* (met rapper Gideon Everduim) en *Europe on Trial* (met mensenrechtenactivist Yoonis Osman Nuur). Naast haar werk als curator en programmamaker schrijft ze voor vakbladen als *rekto:verso*, *Theatermaker*, *Mister Motley* en *Etcetera*.

Serdi Faki Alici (°1988, Gent) is vooral bekend als muzikant en beatboxer. Maar ook in het theater is hij al lang geen onbekende meer. Hij zette zijn eerste stappen via de jongerenwerking van Union Suspecte en speelde mee in *Legal Illegal* en *Carnival Of Guilt*. Hij was ook te zien in *Bezette Stad*, een hedendaagse bewerking van Paul van Ostaijens gelijknamige dichtbundel (KVS) en was als maker betrokken bij *Woyzeck Serdi Faki*, waarin hij de hoofdrol vertolkte. Na de residentie van TransfoCollect in ARSENAAL/LAZARUS speelde hij ook in de voorstelling *JUST=*.

CAST

Haroun Couvreur is 17 jaar oud en omschrijft zichzelf als een kritische denker. Hij is iemand die graag de kat uit de boom kijkt en eerst analyseert wat rondom hem gebeurt. Tot nu toe liep zijn schoolcarrière niet van een leien dakje. De verwachting van het constante presteren is niet voor hem weggelegd. Zijn visie op de aanpak van het schoolsysteem is doorheen deze jaren een ophoping geworden van frustraties. De ongelijkwaardigheid en de extreme machtsverhoudingen irriteren hem mateloos en hebben geleid tot een enorme demotivatie. Respect en appreciatie naar zijn ouders toe zijn de enige redenen waarom hij nog naar school gaat.

Seppe Jacobs is 18 jaar. Begin 2021 volgde hij nog deeltijds onderwijs, maar van zodra hij 18 werd, besloot hij daarmee te stoppen. De verplichting om naar school te gaan, maakte dat hij zich gedemotiveerd voelde en er uiteindelijk voor koos om te stoppen. 'Ik moet hier weg', was het enige waar hij aan dacht als hij op de schoolbanken zat. Via zijn school kwam hij in contact met Zwerfgoed, een plaats waar jongeren die schoolmoe zijn terecht kunnen om zichzelf terug te vinden. Hoewel hijzelf niet meer op school zit, werkt hij nog steeds als vrijwilliger bij Zwerfgoed. Hij voelt zich er thuis omdat men er bereid is te luisteren naar jongeren die de wereld op een kritische manier bekijken.

Seppe gelooft dat iedereen zijn eigen talenten heeft. Zijn talent is genieten van het leven. Later hoopt hij een boerderij te kunnen starten, samen met een vriend. Het zou een plek zijn waar iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt en met elkaar in gesprek kan gaan. Ergens in het buitenland, waar het warm is.

Siham Lamrini is 20 jaar. Voor zover ze zich kan herinneren, is Siham nooit graag naar school gegaan. Wat het net is dat maakt dat ze niet graag naar school gaat, kan ze moeilijk uitleggen. Toch zijn er verschillende dingen aan het huidige schoolsysteem waar ze het lastig mee heeft: een overwegend wit lerarenkorps, gedemotiveerde leerkrachten, een gebrek aan ondersteuning,...

Doorheen haar schoolcarrière ging Siham verschillende keren in discussie met haar leerkrachten en raakte ze geregeld verward in ruzies met medeleerlingen. Het gevoel van zichtbaarheid en erkenning dat deze incidenten met zich meebrengen, maakt dat ze er niet voor terugdeinst haar stem te verheffen. Graag zou ze in de toekomst maatschappelijke werkster worden om mensen te helpen die last hebben van agressieproblemen of moeilijkheden ervaren om zich uit te drukken in onze samenleving.

Isaac Van Weyenberg vergelijkt zichzelf graag met een scholekster. De scholekster is een waad- en trekvogel. Een groepsdier, behulpzaam tegenover vrienden. Hij is ordelijk en meestal opgewekt, maar soms plots opvliegend en luidruchtig. Hij is verstandig, soms listig. De scholekster is territoriaal en zal zijn gebied en vrienden met een zekere agressiviteit verdedigen. Isaac ging vroeger supergraag naar school, totdat hij zijn eerste B-attest kreeg in zijn vierde. Sindsdien is zijn schoolmoeheid gegroeid en blijven zijn punten dalen. Sinds dat B-attest was er weinig motivatie om verder te gaan. Daarna volgden nog vele B- & C-attesten. In totaal heeft hij op drie verschillende scholen gezeten en is hij vele 'incidentfiches' rijker. Op dit moment volgt Isaac middenjury en is hij stukken gelukkiger omdat hij niet meer naar school gaat. Na een jaar thuis studeren overweegt hij over te stappen op volwassenonderwijs. Isaac wil later leraar worden.